

(20)

“වහරල” පිළිබඳ අදහස් දැක්වූවන්ගේ මත විමසමින් ඓතිහාසික රිදී විහාර සැරසුම්ගල වහරල ලිපිය පිළිබඳ පුරාතනම විද්‍යාත්මක හා අභිලේඛන විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ආර්.එම්.එම් රාජපක්ෂ

සිව්වන වසර

mangalikaajaksha90@gmail.com

පැරණි ලිපි වල දක්නා ඇතුළු හරිහැටි හඳුනාගැනීම විශේෂ කුසලතාවකි. එකී කුසලතාව රඳා පවතින්නේ ඒ ඒ භාෂා ගණයන් පිළිබඳ පුළුල් වූ ද , ගැඹුරු වූ ද අවබෝධයක් හා ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ පරිකල්පන ශක්තිය මත ය. සෙල් ලිපි පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී හමු වන “වහරල” යන වචනය සම්බන්ධයෙන් මූලිකම අවධානය යොමු කරනු කැමැත්තෙමි. එම වචනයේ කියැවෙන අදහස පිළිබඳ උගතුන් අතර ඒකමතිකභාවයක් දැකගත නො හැක. එම නිසාම ඒ සම්බන්ධ විවිධ මත ඉදිරිපත් වී තිබේ.

වහරල යන වචනය සඳහා මූලිකම අර්ථකථනයක් ලබා දී ඇත්තේ 1996 දී එච්.සී.පී බෙල් මහතා විසින්(Uduwara, 1991, 121-122). ඔහු කහටගස්දිගිලියට නුදුරු කොටකන්ද විහාරයේ ඇති ලිපියක එන “..... දෙ වහෙරිල විදි” යන්න “දෙ වහෙරි ලවි දි” යනුවෙන් පද කඩා අර්ථය විමසා තිබේ. ඒ අනුව “විහාර දෙකකට පහන් දි” යනුවෙන් අර්ථ ලබා දී තිබේ. මින් පසුව උගතුන් විසින් විවිධ මත ඉදිරිපත් කරනු හඳුනාගත හැකිය (එම).

අනුරාධපුරයෙහි වෙස්සගිරි යන නමින් හඳුන්වනු ලබන පුරාණ විහාරය පිහිටි භූමියේ ගලක කොටා ඇති කෙටි ලිපි සතරක් සහ අනුරාධපුරයෙහිම බරොස් මණ්ඩපය අසල පිහිටි විහාරයක පඩිපෙළෙහි කොටා ඇති කෙටි ලිපි අටක් පරණවිතාන විසින් මීට කලකට පෙර එපිගුරියා සෙයිලනිකා නම් සංග්‍රහයෙහි පළ කරන ලදී (Paranavitane, 1943, 128-134). මේ ලිපි සියල්ලට ම සාධාරණ ලක්ෂණයක් නම් එහි වහරල යන වචනය හා ඊට සමරූපි වචනයක් ද විදවි, විදවසහ හෝ ඊට සමරූපි වචනයක් හෝ වටකොටු, වට කට යන පද හෝ අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවයක් දක්වන සේ යොදා ඇති බවයි (එම). මේ ලිපි පෙළක් මේ වචන අන්තර්ගත අනෙක් ලිපිත් පරීක්ෂා කර බැලූ පරණවිතාන විදවි හා ඒ සමාන සියල්ල ම වචන නවීන සිංහල “සිද්ධවතාව” යන ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියාවට නිරුක්ති වශයෙන් හා අර්ථ වශයෙන් ද සමාන වන බව අවබෝධ කළේ ය (Paranavitane & Godakumbura, 1963, 135-165). මේ ලිපි සමහරක යෙදෙන්නා වූ වටකොට, වට කට යන වචන අරියවස වට කොටු යනාදී වශයෙන් අන් ලිපි වල යෙදී තිබෙන අයුරු සලකා බලා “එය නඩත්තු කරන්නට” යන අර්ථයෙහි යෙදී ඇති බැව් පරණවිතාන නිගමනය කළේ ය (එම). එහෙයින් වහරල යන වචනයෙන් ඒ සමාන අනෙක් වචන වලින් වාච්‍ය වන්නේ කුමක්දැයි මිලගට විමසිය යුතු ය. (ප්‍රනාන්දු, 1972, 49)

වහරල යනු සිඳවා යම් කිසි පුද්ගලයෙකු හෝ පුද්ගලයන් පිං අත් කරගන්නා බව ඉහත සඳහන් වන හෙයින් වහරල යනු "වටකොට" හෙවත් නඩත්තු කරන්නට යම් කිසි මුදලක් තැන්පත් කිරීමෙන් පිං අයිත් කර ගන්නා බව සමහරක සඳහන් වන හෙයින් වහරල යන්නෙන් දැක්වෙන්නේ විහාරයකින් මුදවා හෝ විහාරයක නඩත්තු කොට පිං අත්කර ගැන්මට උපයෝගී කර ගත හැකි වස්තුවක් විය යුතු බව පරණවිතාන කල්පනා කළේය(Paranavitane & Godakumbura, 1963, 135-165). සමහර ලිපියක වහරල යනු වෙනුවට වහල යන පදය යෙදී ඇති බව සලකා වහරල, වහල යනාදී වචන වලින් දැක්වෙන්නේ වහලුන් හෝ වහල් බව බවට නිශ්චය කළේ ය (එම). මේ අර්ථය වහරල යනා දී පද යෙදී ඇති සෑම තැනකටම ගැලපෙන බැව් ද දැක්වූ පරණවිතාන මහතා වහල් යන ශබ්දය වාෂල= වරෂල= වරසල= වරල ආදී වශයෙන් සිද්ධ වන්නට ඇතැයි අනුමාන කළේය (එම).

පරණවිතානගේ මෙම අදහස තියුණු ලෙස විවේචනයට භාජනය කළ පුද්ගලයෙකු ලෙස ඩී.ජේ විජයරත්න හඳුන්වා දිය හැකි ය. ඔහු වහල් ශබ්දය වහරල යන්නෙන් සිද්ධ විය නොහැකි බැව් පෙන්වා දීමට උත්සාහ කරමින් වරහල යන්න සංස්කෘත විසාර- ලී ශබ්ධයෙන් සිද්ධ වූවක්යැයි පවසා වහරල හා ඊට සමරූපී ශබ්ධයන්හි නියම අර්ථය ලී හෙවත් දැව යැයි පෙන්වා දීමට තැත් කළේ ය. (ප්‍රනාන්දු, 1972, 50) සංස්කෘතයෙහි දැව දඬු යන අර්ථය සහිතව "විසාර" යනුවෙන් වචනයක් නැති බව කියන පරණවිතාන මහතා විජේරත්නගේ මතය තරයේ හෙළා දකී (Paranavitane & Godakumbura, 1963, 135-165).

මතු සඳහන් කිරීමට බලාපොරොත්තු වන රිදී විහාරයේ සැරසුම්ගල සෙල්ලිපිය (පටගලයහ සමනලහ විදවි විහරල) පිළිබඳ අදහස් දක්වන මාලනී ඩයස් මෙහි එන විදවි විහරල යන පාඨයට අදහස් දක්වා ඇත්තේ "අනිවාර්ය සේවයෙන් නිදහස් කළේ ය" යනුවෙනි. (රණවැල්ල, 2008, 33.) එයට එවැනි අර්ථකථනයක් දීම සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වන කිසිම සාධකයක් ඉදිරිපත් කොට නැත (එම). එය හිතලුවක් පමණක් බව සිරිමල් රණවැල්ලගේ අදහසයි (එම).

සිරිමල් රණවැල්ල මෙම මත දෙකම ප්‍රතික්ෂේප කරයි (රණවැල්ල, 2008, 33). "වහරි ල විදවි" යන්නෙන් කියැවෙන්නේ විහාර සලාකය හෙවත් දාන සලාකය කප්පවා ගත් බවකැ යි පෙන්වන සාධක කිහිපයක් ලැබී ඇති බව ඔහු ප්‍රකාශ කරයි. (එම, 34.) "වහර ල" යන්න 'වහර' හා 'ල' යන වචන දෙක එක් වීමෙන් නිපන් සමාස පදයක් බව ඔහුගේ අදහසයි. (එම) එහි 'වහර' යන්නෙන් 'විහාර' යන අර්ථයත් 'ල' යන්නෙන් 'ලහ' හෙවත් 'සලාකය' යන අර්ථයත් හැඟවෙන බව සඳහන් කරයි. (එම)

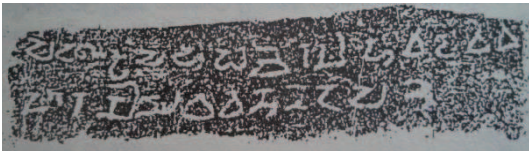
මේ හැර අනෙකුත් මත පහත සඳහන් ආකාරයට සාරාංශගත කළ හැකිය.

- වල්පොල රාහුල ද පරණවිතානගේ එම මතය පිළිගනී (රාහුල හිමි, 1999, 151-155)
- මැද උයන්ගොඩ විමලකිත්ති - (පළමු අවස්ථාවේ) විහාරකුටි සැදවී ය.
- (දෙවන අවස්ථාවේ) විහාර සලාකය මුදවන ලදී (විමලකිත්ති, 2004,127)

- කොටනෙළුවේ වන්දනාකරු - විහාරගෙය (කුට්) සැදවී ය.
- බන්දනාකරු ගුණසේකර - විහාරගෙය (කුට්) සැදවී ය.
- ඇස්.බී. හෙට්ටි ආරච්චි - විහාරගෙය (කුට්) සැදවී ය.

මිලගට ඓතිහාසික රිදී විහාරයේ සැරසුම්ගල අසල පිහිටි රිදී විහාර පර්වත ලිපියෙහි පුරාතන විද්‍යාත්මක හා අභිලේඛන විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමි. වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ දේවමැදිහත්පත්තුවේ වැලඬ විල්ලිහත්පත්තුවට අයත් මාදුරේ කෝරළේ රිදීගම ග්‍රාමයේ සුප්‍රසිද්ධ ඓතිහාසික රිදී විහාරය පිහිටා තිබේ. එම භූමියේ ශිලාලේඛන කිහිපයක් ම තිබේ. මෙම ලිපිය මඟින් අවධානය යොමු කරන්නේ රිදී විහාරයේ ඉහළ මළුවේ සැරසුම්ගල නමින් හැඳින්වෙන පර්වතය මුදුනේ දකුණුපස කොටා ඇති එක්තරා අප්‍රකට වහරල ලිපියක් පිළිබඳ ව ය.

1996 වර්ෂයේ රාජ් සෝමදේව ඇතුළු පර්යේෂණ කණ්ඩායමක් විසින් එම ප්‍රදේශයේ පවත්වන ලද පුරාවිද්‍යාත්මක ගවේෂණයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙතෙක් අවධානයට ලක් නොවූ මේ ලිපිය පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදී. (සෝමදේව, 1997, 3) මෙම ලිපිය ක්‍රි.ව පහ, හය සියවස් වලට අයත් සේ සැලකේ. (එම) සෙල්ලිපිය පේළි දෙකකින් යුක්ත ය. මෙහි අක්ෂර ප්‍රමාණයෙන් සෙ.මී 11.8 සිට සෙ.මී 8.2 දක්වා අතර පරාසයනට අයත් වෙයි. අක්ෂර සෙ.මී 1ක් පමණ ගැඹුරකින් කොටා තිබේ. මෙහි පළමුවන පේළියේ අක්ෂර 15ක් ද දෙවන පේළියේ අක්ෂර 11ක් ද වන අතර සම්පූර්ණ අක්ෂර ගණන 26කි. අක්ෂර අතර දුර ප්‍රමාණය සෙ.මී 1.5ක් පමණ වේ. පහත දැක්වෙනුයේ එකී සෙල්ලිපියයි.

- 1 පටගකයහ සචිරලහ විදවි ම
- 2 හරල සවකනට පති

අර්ථය- පටගකයහි (වාසය කරන) සචිරලහ (විසින්) වහලුන් මුදවා හරින ලදී . (එහි) එල සියළු සතුනට (අයත් වේවා) (එම).

මාලිනි ඩයස් මෙය කියවා ඇත්තේ පහත ආකාරයට ය.

- 1.පටගලයහ සමනලහ විදවි වි
2. හරල සවකනට පති (Dias, 1991, 80)

බ්‍රාහ්මීය අක්ෂර මාලාවේ සාමාන්‍ය ස්වරූපය කෝණාකාර ය. (ගුණසේකර,1996,45) එහෙත් හයවන සියවස පමණ වන විට අකුරු ලතාකාර හැඩයක් ගනී. (ගුණසේකර,1996, 85) මෙම සෙල්ලිපියෙහි අක්ෂර පිළිබඳ හැදෑරීමේ දී පෙනී යන්නේ ඒවා ද ලතාකාර හැඩයෙන් යුක්ත බව යි. මෙම ලිපිය මඟින් අක්ෂර මාලාවේ සිදු වූ වෙනස්කම් පැහැදිලිව හඳුනා ගත හැකි ය. එනම් සිරස් රේඛා සහිත අක්ෂරවලට ඒ රේඛාව මත ඉහ නමින් හඳුන්වනු ලබන කෙටි තිරස් රේඛාවක් එකතු කිරීම ය. උදාහරණ වශයෙන් ක,ර ආදී අක්ෂර පෙන්විය හැකි ය. තව ද සිරස් රේඛාවල පහළ කෙළවර දීර්ඝ වීම, ඇතැම් විට ඒ ආකාරයෙන් දීර්ඝ වී වම් අතට නැමී යාම ද දැක ගත හැකිය. (ගුණසේකර,1996, 85 -86) ‘ක’ අක්ෂරය උදාහරණ වශයෙන් දක්විය හැකි ය. ‘ල’ අක්ෂරයේ දකුණු තිරස් රේඛාව ඉහළට දික් වී ගොස් ඇතැම් විටෙක දකුණු පැත්තටත් පසුව වම් පැත්තටත් වක් වීම පෙන්වා දිය හැකි ය. ‘ග’ ‘ත’ වැනි අකුරු රවුම් හැඩයක් ගනු ලබයි.

මෙම ලිපියෙහි අර්ථය විමසා බැලීමේ ඒ සම්බන්ධව රාජ සෝමදේව සංස්කෘතික පුරාණය 7 කලාපයට ලිපියක් ඉදිරිපත් කර තිබේ. ඒ අනුව ‘පටගකයහ’ යන පදය සලකා බලන විට හැඟෙන්නේ එය ස්ථාන නාමයක් බවයි. එම පදයේ අවසානයේ දක්වා ඇති ‘හ’ යනු ප්‍රත්‍යයකි. (සෝමදේව, 1997, 3) ‘පටගහ’ නමින් හැඳින්වෙන ස්ථානයක් පිළිබඳ සඳහනක් සමකාලීන යුගයට අයත් හත්විකුච්ඡි විහාරයේ දැකගත හැකි ය. ‘වසන’ යන්නෙහි අදහස වාසය කරන යන්නයි. නමුත් මෙහි එවන් වචනයක් නැත. සවිරල යනු පුද්ගල නාමයකි. ඇතැම්විට මෙම පර්වත ලිපිය කරවන්නට ඇත්තේ මොහු විය යුතු ය. වහරල වචනය සම්බන්ධයෙන් පරණවිතානසන්ගේ මතය වූයේ වහල් සේවය බවයි. සෝමදේව ද මෙම අදහස සඳහන් කර තිබේ. ‘විදව්’ යන්නෙන් මුදවා හැරීම, වෙන් කිරීම අදහස් වේ. ‘පති’ යන්නෙහි අදහස කොටස යන්නයි. මෙම යුගයට අයත් ලිපි වල පති යන්නට යෙදී ඇත්තේ ‘පල’ යන්නයි. ‘සවචනනට’ යනු සියලු සතුන්ය. මෙහි ස වෙනුවට ච යෙදී තිබේ. (සෝමදේව, 1997, 3) ක්‍රී ව පහ, හය සියවස් වලට අයත් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැම් වහරල ලිපි වල ‘වයවය’ යනුවෙන් යෙදුණු පදයක් වේ. එහි අර්ථය වේවා යන්නයි. මෙහි එවැන්නක් නැතත් ආධ්‍යාහාරයෙන් එහි අර්ථය ‘වේවා’ යන්න භාවිත කළ යුතු ය.

මෙම ලිපියෙන් මෙකල හෙළිවන සමාජීය තොරතුරු කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ දී පරණවිතාන මහතාගේ මතය පිළිගන්නේනම් ශ්‍රීසිය වැනි රටවල ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරයෙන් නොව විහාරාරාම ආශ්‍රිත ව වහල් සේවය ක්‍රියාත්මක වූ බව සිතිය හැකි ය. රජවරුන් විසින් කර්මාන්ත ශිල්පීන් විහාර වලට ප්‍රදානය කිරීම ගැන සඳහන් කිරීමෙන් හඳුනාගත හැකි කරුණක් වන්නේ වහල්භාවය විහාර මඟින් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබූ ශ්‍රම වර්ගයක් විය යන්නයි.(ගුණවර්ධන, 1993, 122) සෙල්ලිපි වල සඳහන් වහරල යන්නෙන් වහල් භාවය අදහස් නොවේයැයි සැලකුවත් විහාරස්ථානවල දාස ක්‍රමයක් ව්‍යාප්තව පැවති බව රණවීර ගුණවර්ධනයන්ගේ අදහසයි (ගුණවර්ධන, 1993, 123). වූලවංශය කියන අන්දමට සීලාමේගවණ්ණ සංග්‍රාමයේ දී අල්ලා ගත් හිරකරුවන් දාසයන් ලෙස විහාරවලට ප්‍රදානය කර ඇත. එමෙන් ම

සිව්වැනි අග්ගබෝධි ද පොත්තකුට්ඨ ද පළමුවැනි සේන ද තමන් විසින් පිහිටුවන ලද නොයෙක් ආගමික ආයතන වලට වහලුන් සැපයූහ. (ගුණවර්ධන, 1993, 123) වහල් භාවයෙන් නිදහස් කිරීමේ පින සියලු සත්ත්වයන්ට ලබා දීමෙන් ආගමික වශයෙන් වැදගත් කරුණක් හෙළි කරයි. මේ අනුව රිදීවිහාර සැරසුම්ගල පර්වත ලිපිය සිංහලයේ අක්ෂර රූප විකාශනය පිළිබඳ ව තොරතුරු අනාවරණය කරගත හැකි පුරාතම අක්ෂර විද්‍යාත්මක හා අභිලේඛන විද්‍යාත්මක සාක්ෂියක් වන බව පැහැදිලි ය.

ලංකාව පුරා හඳුනා ගත් හා නො ගත් ‘වහරල’ ලිපි රාශියක් තිබේ. නමුත් වහරල යන වචනය සම්බන්ධයෙන් විද්වතුන් අතර පවතින්නේ එකිනෙකට පරස්පර අදහස් ය. මේ සම්බන්ධයෙන් තව දුරටත් අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

ආශ්‍රේය මූලාශ්‍ර හා ලිපි නාමාවලිය

අමරවංශ හිමි, කොත්මලේ, *ලක්දිව සෙල්ලිපි*, ඇම්. ඩී ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ 11, 1969

ගුණවර්ධන, රණවීර, *සිවුර සහ නගුල*, සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමය, 1993

ගුණසේකර, බන්දුසේන, *සිංහල අක්ෂර සම්භවය හා එහි විකාශනය*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 1969

දිසානායක, ජේ. බී, *රිදී විහාරේ*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 1969

දිසානායක, ජේ. බී, *සිංහල වෙහෙර විහාර*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 1969

Paranavitana, S. (1943). *Epigraphia Zeylanica Volume 1*, Published for the government of Ceylon by Humphrey Milford

Paranavitana, S., Godakumbura, C.E. (1963). *Epigraphia Zeylanica Volume 1*, Archaeological Survey of Ceylon

Uduwara, Jayanta (1991), *Epigraphia Zeylanica Volume 1*, Department of Archaeology, Sri Lanka

ප්‍රනාන්දු, පී.ඊ.ඊ, (1972), ‘අභිලේඛන විඥානය පිළිබඳව පරණවිතාන මහතා කළ පර්යේෂණ’, ‘සෙනරත් පරණවිතාන’ 46-85

රණවැල්ල, සිරිමල් (2008), ‘මහ ඇඳුරු සෙනරත් පරණවිතානයන් ඇතැම් සෙල්ලිපි වල එන ඇතැම් පද පිළිබඳව දක්වා ඇති අර්ථ නිරූපන පිළිබඳ විමසුමක්’, ‘ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යා සංචිතා’, 3 වෙළුම, 32-35

සෝමදේව, රාජ්, (1997), ‘රිදීගම සෙල්ලිපි’, ‘සංස්කෘතික පුරාණය’ 2 වෙළුම, 7 කලාපය, 3